

Tillsynsrapport små verkstäder 2017

Innehåll

Sammanfattning	2
1 Beskrivning av tillsynen	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och mål under år 2017	3
1.3 Genomförande och metod	4
1.4 Deltagare i tillsynen	4
1.5 Avgifter	4
2 Resultat från tillsynen	5
2.1 Exempel på bra och mindre bra kemikalie- /avfallsförvaring samt märkning av farligt avfall och kemikalier	6
2.2 Andra störningar från aktuella verksamheter	7
Tabell 1. Besökta verksamheter och resultat	8
Tabell 2. Jämförelse av resultat från olika tillsynsår	10
3 Slutsatser och åtgärder	10

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har under 2017 bedrivit tillsyn över små verkstäder. Till denna kategori räknas exempelvis fordonsverkstäder, små fordonstvättar, mekaniska verkstäder och maskinuthyrningsfirmor. De små verkstäderna är inte anmälningspliktiga enligt miljöbalken.

Antalet små verkstäder i Stockholm uppskattas uppgå till mellan 500 och 600. Totalt sett har tillsynen under år 2017 omfattat 90 verksamhetsutövare. Fullständiga inspektioner genomfördes på 81 verkstadsverksamheter. Tillsynens fokus har legat på avfalls- och kemikaliehanteringen, vilket också fastställdes i 2017 års tillsynsplan. Företag med lösningsmedelsförbrukning, fordonstvätt eller där klagomål förekommit har prioriterats. Vidare har tillsynen också omfattat nio fastighetsägare som uppgetts ha ansvar för oljeavskiljare kopplade till de inspekterade verkstäderna. Förfrågningar om ansvar, redovisning av tömning etc. ställs normalt via brev eller mail.

Drygt 50 (51) nya företag har påträffats och det konstateras även att ett 40-tal (43) hade upphört och de kunde avregistreras ur förvaltningens ärendehanteringssystem.

De noterade bristerna var:

- Behållare med farligt avfall saknar märkning om innehåll, 32 %
- Kemikalier förvaras så att det finns risk för att spill/läckage når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark, 36 %

- Farligt avfall förvaras så att det finns risk för att spill/läckage når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark, 23 %

Hos de verkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 39 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Ofta uppstår brister på grund av oklarheter kring ansvarsfördelning mellan verkstad och fastighetsägare gjort att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larret inte kontrollerats, alternativt helt saknas.

De verksamheter som ingått i tidigare års tillsynsinsatser (48 st) har generellt bättre kunskap om hantering av kemikalier och avfall än de som aldrig tidigare inspekterats. Verksamheter som inte tidigare har inspekterats har ofta allvarigare brister än de som fått tillsyn. Jämförelser mellan åren ska dock göras med försiktighet då olika verksamheter besöks varje år. Därtill kommer att redovisningen av 2017 års tillsyn också innefattar mindre allvarliga brister. Den sammantagna bedömningen är att regelbunden tillsyn med platsbesök är nödvändig för att minska risken för påverkan på miljön.

Målsättningen för året var att besöka 80 - 100 små verkstäder. I miljöförvaltningens planering är tillsynsintervallet för en verkstad ungefär 5-6 år. Detta tillsynsintervall är lämpligt för mindre verksamheter.

Miljöförvaltningen bedömer inte att miljönyttan skulle öka om intervallet förkortades till 3-4 år utan fokus bör istället ligga på att hitta nya verksamheter och se till att de i varje fall har grundläggande kunskap om hur de ska hantera kemikalier och farligt avfall.

Små verkstäder kommer att vara ett fortsatt prioriterat tillsynsområde som ett resultat av rapportens slutsatser.

1 Beskrivning av tillsynen

1.1 Bakgrund

Stockholm har uppskattningsvis mellan 500 och 600 små verkstäder. Det rör sig om mestadels mekaniska verkstäder och fordonsverkstäder. Målsättningen är att dessa ska få ett tillsynsbesök ungefär vart femte år. För att klara det är målsättningen att göra 80 - 100 inspektioner årligen. Tillsynen är en del av förvaltningens löpande kontroll av miljöfarlig verksamhet och en fortsättning på tidigare års tillsynsinsatser riktade mot små verkstäder.

1.2 Syfte och mål under år 2017

- Kontrollera att miljöbalkens bestämmelser följs på mindre verkstäder med tonvikt på farligt avfall och kemikalier.
- Förbättra egenkontrollen för hantering och förvaring av farligt avfall och kemikalier genom att inspektera och dela ut skriftlig information. På så sätt kan riskerna för utsläpp till luft, mark och vatten minska.

- Granska lösningsmedelshanteringen hos små verkstäder som utför lackering.
- Fortsatt inventering för att hitta tidigare okända verksamheter och uppdatera förvaltningens ärendehanteringssystem Ecos med dessa. På motsvarande sätt ta bort små verkstäder vars verksamhet upphört.
- Säkerställa likabehandling av branschens verksamhetsutövare genom att kontrollera att klassningen för fast avgift respektive timavgift är korrekt.

1.3 Genomförande och metod

Tillsynen under 2017 har inte varit inriktad på något speciellt geografiskt område. Företag med lösningsmedelsförbrukning, fordonstvätt och där klagomål förekommit har prioriterats. Urvalet grundas på bedömningen att den typen av verksamheter bedöms ha, eller riskera ha, störst miljöpåverkan. Övriga verksamheter har sedan valts ut som ligger i anslutning till dessa objekt. Tillsyn har också bedrivs mot fastighetsägare som haft ansvar för oljeavskiljare kopplade till de inspekterade verkstäderna.

Inspektionerna genomfördes som såväl oanmälda som förannmälda besök och tillsynen har utgått från en checklista. Nya verksamheter upptäcktes genom dörrknackning, sökningar på nätet (däribland Eniro.se och Reco.se), tips från allmänheten och andra verksamhetsutövare. Efter genomgång av verksamheten presenterades resultatet för platsansvarige och eventuella åtgärder av brister diskuterades. Inspektionsprotokoll har skickats eller lämnats på plats vid varje besök där en fullständig inspektion kunde genomföras.

Vid ett 10-tal besök framkom efter en stund att verksamheten var av mycket liten omfattning och då avslutades inspektionen direkt. Ingen tillsynsavgift togs ut för besöket. Totalt sett har tillsynen omfattat 90 verksamhetsutövare. Fullständiga inspektioner genomfördes på 81 verksamheter.

1.4 Deltagare i tillsynen

Tillsynen har genomförts av Ronny Enmark, Mikael Åhman och Anna Vestman på avdelningen Plan och miljö, miljöförvaltningen.

1.5 Avgifter

Tillsynen finansieras med timavgifter. Normalt sett tar det ca tre timmar att handlägga ett ärende där en verkstad inspekteras. Verksamheter med brister som kräver uppföljande kontakter betalar mer än verksamheter som har god ordning.

2 Resultat från tillsynen

Storleken på verksamheterna inom tillsynen har varierat mellan en och fem anställda. Samtliga verksamheter hanterar, i varierande omfattning, kemikalier och/eller farligt avfall.

Drygt 50 nya företag har påträffats som miljöförvaltningen aldrig tidigare besökt. Det konstaterades även att ett 40-tal företag har upphört och de kunde avregistreras i förvaltningens ärendehanteringssystem. Det går åt mycket tid till registervården och det är därför en betydande del av den sammantagna tiden för branschen. I och med att verksamheterna inte behöver anmäla när de lägger ner/flyttar, är det upp till miljöförvaltningen att se till att registret så långt möjligt speglar verkligheten.

Ett av syftena med tillsynen är att säkerställa att företag med samma verksamhet och med samma omfattning behandlas lika. Det innebär bl.a. att förvaltningen försöker fånga upp företag vars verksamhet ska omfattas av fast årlig avgift enligt miljöbalkstaxan. I årets tillsyn var det dock ingen av de 81 besökta verksamheterna som kommer att omfattas av fast årlig avgift.

De flesta verksamheter, 53 st, som besöktes under året är bil-/fordonsverkstäder. Av dessa är det 14 st (21 %) som har tvätt/rekonditionering som huvudverksamhet. De som utför färre än 2000 biltvättar/år är inte aktuella för fast årlig avgift. Lackering utförs av fem verksamheter.

De vanligaste bristerna var förvaring av kemikalier eller farligt avfall. 36 % respektive 32 % av verksamheterna som fick sådana anmärkningar. Det innebär att det finns risk för att ett läckage/spill når avloppsbrunn, dagvattenbrunn eller oskyddad mark. Vanligtvis åtgärdas bristen genom införskaffande av säkerhetstråg alternativt omplacering om utrymme finns. Hos vissa verksamheter tenderar kemikalier som nyttjas frekvent att lämnas vid arbetsplatsens närhet istället för att återplaceras i säkerhetstråg. 23 % av verksamheterna hade behållare med farligt avfall som saknade märkning om vad de innehåller. Märkning av det farliga avfallet är oftast enkelt åtgärdat och kan ofta ske under besöket.

Hos de verkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 39 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Ofta bestod bristen i att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larvet inte kontrollerats eller helt saknas. I flera fall berodde bristerna på oklar ansvarsfördelning mellan verkstad och fastighetsägare om vem som ska sköta oljeavskiljaren. I årets tillsyn var det vanligare med brister i skötselrutinerna hos verkstäder där fastighetsägaren har skötselansvaret. Förvaltningen har öppnat nio ärenden gentemot fastighetsägare där verkstadsföretagen uppgivit att ansvaret för oljeavskiljaren inte ligger på dem själva.

De allvarligaste bristerna som noterades under årets tillsyn var fyra verksamheter som haft fordonstvätt som huvudverksamhet och som saknat anslutning till oljeavskiljare.

Två av dessa verksamheter har upphört med fordonstvätt efter miljöförvaltningens tillsyn, i övriga fall har oljeavskiljare installerats. Även en lastbilstvätt har påträffats som visat sig endast vara ansluten till en fettavskiljare och inte oljeavskiljare.

Fettavskiljare har en annan standard och är utformad för tyngre oljor än vanliga oljeavskiljare. Om man tvättar med högtryck blir oljan i så små droppar att de inte hinner avskiljas i en fettavskiljare. Dvs det är stor risk här för att oljan inte fångas upp av fettavskiljaren i samband med tvätt.

Många av bristerna är avhjälpda när denna rapport skrivs. Verksamhetsutövarna har informerats om sitt ansvar för sin verksamhet genom egenkontroll.

Resultatet av 2017 års tillsyn finns sammanställt i tabell 1. Markeringen X innebär att verksamheten fått ett påpekande eller en anmärkning under aktuell rubrik, och markeringen ? innebär att frågan är under utredning.

I tabell 2 finns en sammanställning av resultaten från sex års tillsyn av små verkstäder, resultatet för år 2017 har, till skillnad från tidigare år, inkluderat både lindrigare och allvarligare brister.

2.1 Exempel på bra och mindre bra kemikalie- /avfallsförvaring samt märkning av farligt avfall och kemikalier

Några av de saker som granskats inom tillsynen är invallning av kemikalier och farligt avfall samt märkning av farligt avfall.

Invallning behövs i de fall som behållarna är placerade med risk för att läckage eller spill kan nå mark eller vatten.

Bild 1 visar mindre god kemförvaring, i närhet av golvbrunn trots att invallning saknas

Bild 2 visar bra invallning av behållare med farligt avfall.

2.2 Andra störningar från aktuella verksamheter

Relativt många av de aktuella verksamheterna är lokaliserade i bostadshus. Störningar till bostäder, i form av buller och/eller lukt, kan därför förekomma.

Under året har två sådana ärenden avslutats. I bägge fallen handlade det om störningar från biltvättanläggningar. Det ena ärendet, som startade redan år 2015, handlar om en dygnet-runt-öppen biltvätt för taxibilar. Miljöförvaltningen har förelagt om begränsning av tvättiderna sedan boende direkt ovanpå biltvättanläggningen varit störda av buller. Fastighetsägaren har därefter meddelat företaget att förvaltningens inskränkning fortsättningsvis ska gälla för hyresavtalet.

I det andra ärendet med olägenheter från biltvätt, har fastighetsägaren – en bostadsrättsförening – agerat för att avhjälpa störningarna.

Tabell I. Besökta verksamheter och resultat

Objektsnamn	Bristar i märkning av farligt avfall	Bristar i förvaring av farligt avfall	Bristar i förvaring av kemikalier	Bristar i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Glow car			x	x	vu ¹
Lipac liftar		x			delat
AW bilservice	x	x	x		fä ²
Skarpa biltvätt och rekond					fä
Hald tech brand					ea ³
AM bilvård & allservice			x		vu
Taxiutrustning i Stockholm			x		vu
Globen rekond			x		vu
HLL högdalen	x	x		x	vu
08 bil			x	x	vu
Ålstens maskinteknik	x				ea
BMA marinserice	x				ea
Hässelby bilservice			x		fä
Björnes automatlådor	x				vu
Alexandra engenering					ea
Haga bil					fä
Svensk bilvård					ea
HD Probike	x	x			vu
Via bilservice					vu
Transport fordontekniskt gymnasium					vu
Södermalms autocenter	x	x			vu
Jörgensens bil	x	x			vu
Jet bilservice					ea
Skärholmens bilvård			x		delat
Armins bilvård	x				ea
Mattsens bil	x				vu
Cramo Bromma					vu
Birkabilelektronikservice	x		x		vu
Mr Cap Hammarbyhamnen			x		?
Globens MC	x				ea
Danviks bil			x		vu
Rosenholtz Verkstad			x		fä
Hyeslandslaget Akalla					vu
Ramirent Värtan					vu
CramoVärtan					vu

¹ vu - verksamhetsutövare

² fä - fastighetsägare

³ ea – ej aktuellt

Östermalms bilvård	x	x	x		vu
R/T bil & maskin		x	x		fä
Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
OKQ8 Bilverkstad Faersta					fä
Hyreshuset		x	x	x	vu
Vianor Skarpnäck	x		x		vu
Capital car			x	x	vu
Vandadis gummi			x		fä
Havana biltvätt			x		fä
SBR Spånga bil reparation AB					ea
Bromstens däck och tvätt	x		x	x	delat
Frikab Produktion					ea
Bromma Snabbhandtvätt			x		ea
Edqvist Lackering			x		ea
Ålstens bilservice			x	x	vu
Saeed bilverkstad	x				ea
Kennet Obäcks Bilservice	x				ea
N-bilverkstad	x		x		ea
Noor bilverkstad	x				ea
Jemane Bilservice	x			x	vu
Västerorts bil & hydraulik	x	x		x	vu
Uhros Verktyg	x		x		ea
SMD Produktion					ea
Bata Bilservice	x	x			fä
SKB Bilverkstad					ea
Ullsunda inredningssnickeri					ea
Auto Bodyshop Center		x			ea
D.J Lackskadecenter				x	vu
Mekonomen i Bromma					delat
Trabé lastbilsverkstad	x	x	x		vu
Hagsätra Bil & Däck	x			x	vu
Ekram bilservice		x	x		ea
Ståldepån					ea
Södermalms trädgårdsmaskiner		x	x		ea
Kjelles Bilverkstad		x	x		ea
Normec Tec					ea
ELDI-Produkter					ea
Prima Autolack					ea
Joppes Finmekanik					ea
Radius Mekanik					ea

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Bussexperten i Sverige AB					ea
STB-gruppen		x			ea
Klara Taxi	x				fä
Lastbilstvätt Slakthusområdet				X (fettavskiljare)	fä
Globen Däck & Bilservice		x			?
Norrmalmssgaraget		x		x	vu
NEP tvätthall					fä

Tabell 2. Jämförelse av resultat från olika tillsynsår

Tillsynsår	Brister i märkning av farligt avfall (%)	Brister i förvaring av farligt avfall (%)	Brister i förvaring av kemikalier (%)	Brister i skötsel av oljeavskiljare (%)
2010	35	21	40	20
2011	42	15	37	29
2012	17	10	10	29
2014	35	15	17	25
2015	33	12	20	38
2016	14	2	9	25
2017 *	32	23	36	39

* för 2017 har både lindrigare och allvarigare brister tagits med i resultatet

3 Slutsatser och åtgärder

Verksamheterna som besökts är i de flesta fall små men alla hanterar kemikalier och farligt avfall. Vissa har brister i sin hantering av kemikalier, farligt avfall samt skötseln av oljeavskiljaren. Egenkontrollen är i dessa fall otillräcklig men bristerna i egenkontrollen och i hantering/förvaring är i de flesta fall enkla att rätta till.

Brister i skötseln av oljeavskiljarna beror ofta på att den som driver verkstaden inte varit medveten om att ansvaret vilat på verksamheten. De har trott att fastighetsägaren skött detta eller så har hyresavtalen varit otydligt skrivna. Många industrifastigheter byter ofta ägare. Överlämning av dokumentation från gamla ägarna till de nya ägarna, gällande exempelvis fastighetens oljeavskiljare, sköts i vissa fall mycket dåligt.

Förvaltningens uppfattning är också att en del fastighetsägare har stora brister i kunskapen om sina skyldigheter enligt miljöbalken. Det gäller såväl privat- som kommunalägda fastigheter. Det här problemet är inte unikt för småverkstadsbranschen utan även större verksamheter har ofta dålig kunskap om hur deras oljeavskiljare och eventuella kompletterande reningssystem är kopplade och fungerar.

Tillsynen leder till att många brister avhjälps och därmed minskar riskerna för påverkan på mark, luft och vatten i Stockholm. Som exempel kan nämnas att flera verksamheter/fastighetsägare tecknat avtal för regelbunden tömning av oljeavskiljarna eller installerat nivåalarm till dem tack vare miljöförvaltningens tillsyn.

Det är oklart hur stora mängder kemikalier och farligt avfall som verkstäderna i Stockholm tillsammans hanterar årligen, men det är betydande mängder. Riskerna för påverkan på miljön genom läckage och andra utsläpp är stor. För att förebygga detta måste förvaringen ske på ett betryggande sätt.

Fler än hälften (59 %) av de besökta verksamheterna har ingått i tidigare års tillsynsinsatser. Förvaltningen har kunnat se att kunskapen om hur kemikalier och avfall ska hanteras, överlag var lite bättre där än hos de som inte inspekterats tidigare. Det ska dock påpekas att även många av de ”gamla” verksamheterna har brister. Allvarligast brister kan dock ses hos de verksamheter som aldrig besökts tidigare. Många av verkstäderna, främst bilverkstäder, är små och konjunkturkänsliga företag. Det gör att den information som tillsynsmyndigheten kan bidra med vid en inspektion ofta försvinner vid ägarbyte. Regelbunden tillsyn med platsbesök är därför nödvändiga för att minska risken för påverkan på miljön.

I tabell 2 redovisas en jämförelse av resultaten från sex tillsynsår. (År 2015 sammanställdes inte småverkstadstillsynen pga. andra resursprioriteringar). Jämförelsen visar att resultaten varierar mellan åren, vilket är helt naturligt eftersom det är olika verksamheter som besökts. Sammansättningen av verksamheter har också varierat mellan tillsynsåren. Ju fler nya verksamheter, ju fler brister brukar noteras. Tendensen har varit att de flesta bristerna minskat sedan 2010. I siffrorna för år 2017 har, till skillnad från tidigare år, samtliga typer av brister (både ”påpekanden” och ”anmärkningar”) tagits med i redovisningen, vilket gör att siffrorna inte är helt jämförbara.

Antalet verkstäder i Stockholm som inte inspekterats de senaste åren är fortfarande stort och därför kommer motsvarande tillsyn att bedrivas även i fortsättningen. Målsättningen är att ca 100 små verksamheter ska besökas per år vilket gör att tillsynsintervallet för en verkstad blir ungefär 5-6 år. Detta tillsynsintervall är lämpligt för mindre verksamheter.

Miljöförvaltningen bedömer inte att miljönyttan skulle öka om intervallet förkortades till 3-4 år utan fokus bör istället ligga på att hitta nya verksamheter och se till att de har minst en grundläggande kunskap om hur de ska hantera kemikalier och farligt avfall.

Resultatet från denna tillsynsinsats delges deltagande verksamheter, SVOA samt branschföreningar.